

8. mai 4/5-1951.

100312

General Ruge sier tydelig fra

General Ruge.

Vil ikke skrive sin del av krigens
og okkupasjonens historie

Det vil bare bli et bidrag til «krigens sladderhistorie,» sier han

Forbundet For Sosial Oppreisning sendte 16. mars d. å. følgende brev til generaløytnant Otto Ruge, som f. t. bor i Mysen:

Forbundet for Sosial Oppreisning — som er en helt upolitisk, humanitær organisasjon, og som med stor tilslutning fra hold rundt om i det hele land har tatt opp arbeidet for å klarlegge det som er faktisk og sant i forbindelse med hendelsene i Norge før, under og etter krigen og okkupasjonen — tillater seg med dette å rette følgende henvendelse til Dem:

I 50 ÅRS STUDENTENES BOK 1949 har De skrevet en ting som senere er blitt meget omtalt og meget omdiskutert, nemlig:

«Slik som mitt liv etterhvert kom til å arte seg, har jeg sett og hørt for meget, som jeg helst bør ta med meg i graven.»

Det er om denne uttalelse at vi i Forbundet i ærbødighet vil tillate oss en bemerkning.

DET AVSNITT I VÅR HISTORIE som tar sitt utgangspunkt i hendelsene 1939—1940, er et overmåte viktig avsnitt når det gjelder å kunne foreta en riktig vurdering av begivenhetenes forutsetninger, forløp og konsekvenser. Å få en full og faktisk underbygget oversikt over det som den gang fant sted, er derfor en avgjørende betingelse for at historien skal kunne felle en rettferdig dom over dem som dengang og senere fikk pålagt seg — påtok seg — ansvaret ved å skulle handle på samfunnets vegne.

AT MAN DA RAGNAROKKET VAR OVER, søkte å tilveiebringe klarhet og å avveie den enkeltes skyld eller skyldfrihet, var ikke mer enn hva man kunne vente og ikke mer enn hva ethvert ansvarsbevisst menneske måtte kunne godta med tilfredshet. Det vil imidlertid sikkert ikke være Dem ukjent at det oppgjør som ble satt i gang — og som ennå er i gang — ikke har svart til de forventninger man mente å kunne stille. Både i grunnlag, omfang og utforming har dette oppgjør måttet tåle hard kritikk, og det har ikke manglet på dem — selv fra nøytralt hold — som har hevdet den oppfatning at oppgjøret har vært forfallet og rammet på en måte som lå utenfor de opprinnelige forutsetninger.

ARSAKENE TIL DETTE KAN VÆRE MANGE. Men en hovedårsak

er likevel den at man antok den rettslige vurdering innen man ennå hadde rukket å fastslå det faktiske. Et stadig innsig av nye opplysninger har i tiden etter okkupasjonens opphør på mange måter endret det bilde som folk flest hadde dannet seg av situasjonen, og det slik at den tvil, som alt til å begynne med hadde gjort seg gjeldende hos enkelte

— Forts. side 3 —

Historien kan ikke skrives med påholden penn

Ruge vil gå i grav med sin viten

Man «sannheten alene kan gjøre det norske folk åndelig fritt og friskt»

— Forts. fra side 1 —

on riktigheten av de forføyninger som ble truffet, etterhvert har tatt og spredt seg i stadig større sirkler. Det er ikke til å legge skjul på at folk idag er kommet atskillig i villrøde. Hertil har ikke minst den ting bidratt at man har fått en beklemmende følelse av at myndighetene har holdt tilbake ting som burde ha kunnet tjene den offentlige opinion til veiledning.

ENKELTE HAR TATT OPP ET MØYSOMMELIG SAMLERARBEID for om mulig å kunne legge fram et mest mulig fyldestgjørende materiale. Det kan i denne forbindelse være nok å minne om det uegenytelige arbeid som har vært tatt opp av overlag Johan Scharffenberg, og som foreløbig har resultert i hans «Norske aktstykker til okkupasjonens historie». Arbeidet har i sannhet vært møysommelig. Det har vært møtt med offentlig kritikk og endog med direkte hindringer. Likevel må det for alle som har respekt for den historiske sannhet framstille seg som et særdeles fortjenstfullt arbeid. Historien må ikke forfuskes av hensiktsmessighet og private ønskemål. Eller som overlage Scharffenberg konkluderer med å uttrykke det i sin bok:

«Sannheten alene kan gjøre det norske folk åndelig fritt og friskt».

HISTORIEN KAN IKKE LAGES. Den kan ikke skrives «med påholden penn». Den må skildres slik som det faktiske hendelsesforløp tilsier. Fortielse, forvrengning eller direkte falskning har ingenting med sann historie å gjøre. Her nytter det bare med den rene — og den fulle — sannhet. Alt annet er av det onde.

VI I FORBUNDET FOR SOSIAL OPPREISNING har ansett det å kunne bidra til at våre landsmenn får faktiske og uttømmende opplysninger om det som skjedde i landets skjebnetime, som vår hovedoppgave. Og for denne oppgaven har vi gått inn med de evner vi får over. Utan bitterhet — selvom mange av oss er personlig rammet — har vi tatt på oss det arbeid å søke å nå fram til sannheten. Vår virksomhet bærer ikke brodd mot noen. Det vi foretar oss gjør vi med helt ut legale midler og på en anstendig moralsk basis. Vi ønsker nok hurtigst mulig å nå til

veis ende. Men vi ønsker å nå ditt med uplettet skjold.

ENNA GJEMMER DET SEG I OFFENTLIGE ARKIVER og private hos dem som i de vanskelige tider var betrodd å handle på folkets vegne, meget som utvilsomt enn ytterligere kunne tjene til å belyse det som hele det norske folket har krav på å vite. Dette materiale må ikke støve ned. Det må ikke forsvinne. — Det er ikke privatpersoners eiendom, underlagt privat disposisjonsrett. Det tilhører hele det norske folk og det norske folkets historie.

DE VIL SIKKERLIG, GENERAL-LÖYTNANT RUGE, etter denne utredning forstå hensikten med denne vår henvendelse. Et privatmenneskes viten om personlige og private forhold ville det være en uforskammethet av utenforstående å etterlyse. Anledes når det gjelder den viten og den erfaring man erverver seg i øyeblikk da man av folket blir betrodd den mest krevende og ansvarsfulle stilling som et folk i farens stund kan overlate en medborger. Da har man sitt offisielle ansvar også overfor historien.

DEN NORDMANN FINNES IKKE herr generalloytnant, som ikke med den mest absolutte respekt og aktelse ser opp til Dem som den beste mann vårt land kunne betro forsvaret til den vanskelige våren 1940. De tråtte til da allting svartnet og misnotet tok til å bre seg. De gjorde hva overhodet kunne gjøres, og De sluttet kampen like rank og rak i folkets bevissthet som i det øyeblikk De tok til.

NETTOPP DERFOR er det også, at vi i ærbødighet vil be Dem om — får vår norske histories skyld — å ta opp til ny overveieelse om det vil være riktig av Dem å forholde Deres landsmenn den viten De mottok i egenskap av Kommanderende General våren 1940.

MAN RESPEKTERER SELVSAGT DEN FINFØLELSE som ligger deri at en mann ikke vil ytre seg om ting som kanhende vil kunne ramme andre på en personlig ubehagelig måte. Men det strekker likevel ikke til for å kunne sanksjonere tausehet. Det er tusener, titusener, hundretusener av norske kvinner og menn hvis hele liv og framtid i dette øyeblikk blir formet etter det som

de historiske sannhetssøkere evner å legge fram til rettledning for den offentlige opinion.

GI OGSÅ DE DERES BIDRAG til dette, generalloytnant Ruge! For historiens domstol må de personlige hensyn vike. Dem Dem ikke selv til taushet om en ting som kanhende mer overbevisende enn noe kunne bidra til å gi det som har hendt, det sannhetspreg som er nødvendig om det skal bære navn av sann historie.

DET HAR VÆRT UNDER STORE BETENKELIGHETER at vi fra Forbundet på denne måten har brutt inn i Deres private tilværelse. Vi har allikevel kommet til at det ut fra den oppgave vi har tatt på oss, var vår plikt. Sannheten kjenner intet hensyn. De får føre vår unnskyldning til inntekt på denne konto. Vi som har kjent Dem personlig, vet i et hvert fall at det ikke er noen vi med større trygghet kunne rette en slik henvendelse som denne til enn til Dem.

Ærbødigst
Hroar Hovden, . . . Anders Hafskjold,
formann. . . . . nestformann.

Helge Grønstad,
sekretær.

På denne henvendelse har general Ruge gitt følgende svar:

Høitorp fort pr. Mysen
den 23. 3. 51.

FORBUNDET FOR SOSIAL
OPPREISNING.

Oslo.

Jeg har mottatt Deres brev av 16. ds.

Min beslutning om ikke å offentliggjøre — eller overhodet å nedskrive mine personlige minner fra 1940 tok jeg allerede i 1945, og etter grundig overveieelse. Nå, 11 år etter begivenhetene har jeg ennå mere grunn til å holde fast ved denne beslutning, år etter ikke lenger kan garantere at jeg husker detaljene riktig. Og forevrig, det var meg som i 1940 hadde den militære ledelse, det militære ansvar, så får det bli andres sak nu etterpå å skrive felttogets historie — og kritisere det.

Jeg tror ikke noen har tapt, eller kommer til å tape på min taushet.

Jeg ber Dem være oppmerksom på at jeg først ble kommanderende general da krigen allerede var et faktum, den politiske forhistorie var jeg helt utenfor. Og det er vel egentlig den som i første rekke interesserer Dem. Jeg ber Dem derfor å være oppmerksom på at det faktiske hendelsesforløp under felttoget er fullt belyst gjennom offisielle rapporter og undersøkelseskomisjonens undersøkelser. Noget egentlig bidrag fra min side er forsviddt overflødig for å få frem «den historiske sannhet», den vil jo forevrig alltid vekse med øynene som ser på den.

Endelig: hvis De har fulgt med i rettsoppgjøret fra 1945 og utover vil De sikkert være klar over at jeg aldri har lagt sten til byrden for dem som under kampene i 1940 eller senere under okkupasjonen kom galt i vel. Jeg føler derfor at jeg har god samvittighet overfor dem hvis interesser De representerer.

Kort sagt, noen publikasjon fra min side er overflødig, det ville i tilfelle bare bli et bidrag til krigens sladderhistorie. Et slikt bidrag ønsker jeg ikke å gi.

Ærbødigst
OTTO RUGE.
(sign.)